

Iveta Pačutová

Vykupitel duší

knihovnice.cz

knihovnice.cz

Iveta Pačutová

Vykupitel duší

Přeložil Miroslav Zelinský

Copyright © Iveta Pačutová, 2013

Copyright of Czech edition © Radek Červený – Knihovnice.cz, 2014

Translation © Miroslav Zelinský, 2013

All rights reserved. (Všechna práva vyhrazena.)

ISBN 978-80-87362-08-2 (ePub)

ISBN 978-80-87362-09-9 (PDF pro čtečky)

ISBN 978-80-87362-10-5 (mobi)

ISBN 978-80-87362-11-2 (PDF)

Věnováno Miškovi

První část

Stál nehybně v obilí. V silném větru se kolem něj vzdouvalo jako mořské vlny. Lomcoval s ním hněv, zklamání, smutek. Zpustošené naděje tomu všemu dodávaly podivnou pachutí.

Byl podvečer. Ptáci by měli létat a lovit hmyz. Lesní zvěř už by měla vycházet na pastvu. Lidé z nedaleké vsi by ještě měli mít mnoho práce kolem domů i na poli, jak si ji ráno podle počasí naplánovali. Na některých polích dnes začaly žně, jinde ženy ještě před hodinou okopávaly kukuřici. A teď všude, kam oko dohlédlo, nebylo ani živé duše. Kromě...

Stál tam. Jeho moc se mísila s nemohoucností. Hněv, který v něm kypěl, se začal přenášet na okolí. Rozdmýchal vítr, který lámal větve

stoletých stromů. Obloha potemněla. Postupně k sobě stahoval bouřková mračna. Když pozvedl pohled, uviděl obrovský nebeský neklid, který způsobil. Tmavošedé mraky, přibarvené ledově bílou, se tlačily do ještě tmavších. Nespokojení démoni nebes metali dolů blesky, jaké tento kraj ještě nezažil. Duchové země jim odpovídali vzdorovitým hřměním. Ani to ho neuklidnilo. Zvedl ruce, aby běsnění bylo ještě běsnější. Blesky nabraly na intenzitě a hřmění trhalo ušní bubínky. Ne-daleko už hořela stodola i několik stromů. Ledová tříšť rítící se z oblohy dokonávala dílo zkázy.

Chladným pohledem sledoval ženskou postavu, klopýtající po roz-bahněné cestě. Těžkopádně bojovala s větrem. Velký šátek, který ji měl chránit, na ní visel úplně promočený. Jen ji tížil a pořádně chladil. Ba-tůžek, který držela na rukách, si tiskla na prsa. Raději by si našla úkryt, ale neexistovala skrýš, která by ji mohla ochránit. Tmy se nebála. Ani déšť, blesky či vítr ji neděsily. Kdyby tu teď skonala, bylo by to pro ni vykoupení. Děsila se něčeho jiného.

Otočila se a viděla ho, jak stojí v obilí s rukama zvednutýma k ob-loze a dívá se za ní. Neviděla mu do fialových očí, ale až v kostech cítila jeho pohled. Vtom švihl rukou jejím směrem a vzápětí prořal blesk oblohu jen několik desítek metrů od ní a zajel do země. Zničující dunění ji shodilo na zem. Padla do vody a bláta. Dítě v její náruči se rozplakalo. Už nedokázala být hrdá a vzdorovat. Plakala s ním. Nej-prve vzlykala, a pak už ryčela jak divoké zvíře, zoufalé a chycené do pasti. Z prsou se jí draly neznámé zvuky. Vřískala, řvala, jako by chtěla překřičet všechny živly okolo. Toužila dostat ze sebe zoufalství, které se v ní v posledních měsících nahromadilo. Klečela s tváří vystavenou trestajícímu nebi. Vystrašené dítě se snažila ochránit vlastním tělem. V tom běsnění živlů nikdo neslyšel její beznadějný křik. Ani on. Spíše cítil, než slyšel, co dělá. Když jí došly síly, už jen bezmocně naříkala. Zabláčený pramen vlasů jí visel přes tvář.

Kdyby chtěl, zabije ji jediným pokynem. Jenže nechtěl. Zoufale toužil, aby žila. Aby se smála a pohazovala přitom dlouhými vlasy. Aby měla dolíčky ve tvářích. Aby mu dala šanci. Nikdy ji nedostal.

Pozoroval, jak se pokoušela vstát.

Zvedla dítě z bahna a ohlédla se, jestli tam ještě stojí. Potom klopýtavě vykročila ke vsi. Ani jednou se už neohlédla.

Stál tam ještě dlouho a fialové oči nespouštěl z místa, kde mu zmizela ve tmě a závojích deště. Potom se jako dým rozplynul ve zničeném obilí.

Měl to být den jako každý jiný. Lidé by se nadělali jako voli a večer, na smrt unaveni, by padli do postele. Toto jim však nebylo souzeno. Nikdo nečekal pohromu, která je dnes měla potkat. Ještě dlouho budou vzpomínat na katastrofu, kterou v následujících dnech nikdo nedokázal vysvětlit. Jen pan farář. Už dávno je strašil apokalypsou.

Kdyby člověk věděl, že stojí na prahu chvíle, která mu navždy změní život, možná by konal jinak. Kdyby stará Halajová, oba její synové a jejich ženy změnili své zvyky, stalo by se to, co se stát mělo. Prostě jim zkřížila cestu síla, která nepodléhá lidským zákonům.

Hana Halajová byla hříšná jako všichni ostatní, ale její hříchy se lidem zdály hříšnější než jejich vlastní. Odsunuli ji bokem a ona svůj úděl přijala. Život jí pomalu protékal mezi prsty a z Hany Halajové se pro všechny kolem stala stará Halajová.

Teď seděla před domem ve stínu velké lípy a čekala, kdy se objeví vůz se senem, které se dnes její syn Imro vydal svázat z luk. Byla ještě

při síle a určitě by šla s nimi, ale měla dost práce kolem domu a v kuchyni. Ráno podojila dvě krávy, postarala se o prasata a drůbež. Potom uvařila oběd. Odpoledne ji čekalo praní. Měla toho hodně. Oba synové jí dnes přinesli hromadu prádla. Běžně prala i Imrovi a jeho ženě Zuně, když dělali na poli. Teď ji požádal o pomoc i mladší syn Matěj. Ráno přišel s uzlíkem a položil ho do kuchyně.

„Mami, nepřepřala bys nám to, když budeš prát? Ať se Julka nemusí shýbat,“ řekl.

„Nechej to tady. Až navařím, pustím se do toho. V tak krásném dni to rychle uschne.“

Hleděla za ním, jak se vydal k Imrovi, který už zapřahal koně. Byla ráda, že bratři spolu vždycky dobře vycházeli. Všude to tak nebylo.

Vypere, proč ne. Nebylo jí to zatěžko. Lépe se u praní ohne než Julka s břichem. Všichni se jí snažili pomoci od jakékoliv těžké práce, aby dítě šťastně donosila. Ne jako ty předtím...

Dělala si starosti. Stará Halajová měla vždycky nějaké trápení. Teď se trápila proto, že ještě nemá vnoučata. Měla dva syny. Oba už byli dávno ženatí, ale dítě neměl ani jeden. Záviděla každému, kdo nějakého drobečka vedl za ruku. Co všechno by mu ukázala, co by ho naučila. I ze svých synů vychovala statečné lidi. Věděla by, jak na to. A dělala by to s láskou.

Pohled jí zaletěl k záhonu před domem. Už před lety tam vysadila hortenzie. Krásně se rozrostly a každý rok kvetly v růžových květech. A jak na potvoru, každý rok se našel nějaký vykuk, který je chodil trhat. Proč si nenatrhá doma? Inu, uškodit Haně Halajové se nikdy nepovažovalo za velký hřích.

Vydala se na dvůr za prací. Tam jí bylo vždycky dost.

Pod Ostrým vrchem zatím bratři Halajovi nakládali seno.

O pěknou, rozlehlou louku se příkladně starali. Když skončila zima, přišli i se ženami, aby udělali všechno, co třeba. Posbírali kameny, které jako by ze země rostly. Vždycky jich nanosili i několik košů a vysypali dole u řeky. Vysekali křoví, které se tam rozrůstalo, rozhrabali krtince a mraveniště, aby jim později při kosení nepřekážely.

Koník stál poslušně zapřažen do vozu a čekal, kdy ho někdo popožene a bude se moct zase o pár kroků posunout.

Chlapi vidlemi nabírali seno a podávali ho nahoru na vůz, kde ho odebírala Zuna, žena staršího z bratrů. Julka kráčela za nimi a hráběmi sbírala to, co po nich zůstalo. Dali jí nejlehčí práci. Ostatní tři by však byli radši, kdyby si sedla někde do stínu a dívala se na ně. Byla už hodně široká a svou snahou být i teď užitečná všechny jen znepokojovala. Matěj ji prosil, aby se šetrila, ale nedala si říct.

„Vždyť si tady jen přešlapuju z nohy na nohu a hrabu. Co je to za práci?“ Nechtělo se jí jen tak posedávat.

Takto i jí čas utekl rychleji a dobře se cítila. Sama nejlépe věděla, že si musí dávat pozor. Nebylo to její první těhotenství. Už čtyři roky byla vdaná a za tu dobu třikrát porodila. Ani jedno z dětí nepřežilo. První bylo děvčátko a potom dva chlapci. Jen jeden z chlapců žil asi týden. Ostatní se narodili mrtví. Pokaždé jí to trhalo srdce, když nehybné tělíčko odevzdávali zemi. Mohla si oči vyplakat. Její bolest ještě zvětšovalo Matějovo chování. Stával se zatvrzelým. Nerozuměla mužské duši. Věděla velmi dobře, že taky trpí, ale prožíval to úplně jinak než ona. Nikdy se neuměl z bolesti vyplakat. Spíš býval trudnomyslný.

Chodil zamýšlený, svaly na zatnutých čelistech mu poskakovaly a někdy se ho i tříkrát musela zeptat na totéž, aby zareagoval. Vždycky mu trvalo několik týdnů, než se vzpamatoval. Možná ani netušil, jak moc je to na něm vidět.

Julka z hloubi duše věřila, že tentokrát všechno dobře dopadne. Nepřestávala v to doufat hlavně proto, že se sama cítila mnohem lépe než dříve. Nebývalo jí po ránu tak špatně jako u prvních tří. Toto dítě se jí navíc zdálo i jakési živější. Hýbalo se a naléhavě bojovalo o svůj prostor. Vždycky se s Matějem smáli, že by mělo brát ohled i na Julku. Vždyť i matka si potřebuje oddechnout. Teď konečně po delším čase prožívali šťastné období. Měla z toho radost o to víc, že měla v čerstvé paměti nedávné smutné časy.

Nikdy na sobě nedávala znát, že se trápí. Ani se nepokoušela Matěje měnit. Byla ještě mladá, ale tušila, že člověka nezmění výčitkami, trucováním ani hádkami. Když se někdo trápí, musí si to prožít sám a sám najít východisko. Největší pomocí je trpělivost. A Julka trpělivá byla.

Shrabovala všechno poztrácené seno na pravou stranu, aby z něj udělala nevelké kupky. Až Imro otočí koně a pojedje s vozem dolů, posbírají je. Určitě to udělá místo ní Matěj. Nelíbí se mu, že nesedí stranou a neodpočívá. Chudák, bojí se o ni. Bylo příjemné to vědět.

Zastavila se a pohlédla na něj. Ráda ho sledovala při práci, hlavně, když to nemohl vidět. Byl vysoký, urostlý a tak hezký, že když za ní začal chodit, všechna děvčata ve vsi jí ho záviděla. Teď byl zpocený, ale ani to mu na kráse neubralo. Snědá, opálená záda se mu leskla na slunci a mohutné svaly se napjaly vždy, když se shýbl pro seno a potom se s plnými vidlemi napřáhl nahoru na vůz. Černé vlnité vlasy se mu v pramíncích lepily na krk.

Stále ho měla ráda stejně jako na počátku. Byl prvním mužem v jejím životě. Tehdy byl pro ni nejúžasnější a tak to i zůstalo.

Imro chytil opratě a popohlnal koně. Vůz se pohnul, Zuna se neudržela a padla se smíchem do sena. Když se opět postavila, měla stébla všude. Vybírala si je z vlasů a vytřepávala z blůzky.

„Počkej, Zuno, vylezu k tobě a pomůžu ti. Zpod šatů se ti to samotné špatně vytahuje,“ smál se Imro.

Zuna se jen ušklíbla a pustila se zase do práce. Žertovala, jen když byli sami. Lidé si mohli myslet, že je nafoukaná nebo sebevědomá. Pyšná. Už se k ní doneslo, že se nosí po vsi jako pávice. Imrovi často záviděla bezprostřednost. Neuměla být taková, i kdyby chtěla. Něco hluboko uvnitř ji svazovalo.

Také teď se od srdce zasmál, rukávem si otřel mokré čelo a vůbec ho netrápilo, že se jeho žertíky nebaví. Světlou košili měl propocenou od celodenní námahy. Nechtěl si ji svléknout, protože měl světlou pokožku a slunko by ho lehce spálilo. Jako často v minulosti, když na to při práci pozapomněl. Krk a ramena měl potom červená a bolavá. Občas se mu udělaly i puchýře. Večer, když se umyl, natírala ho kyselým mlékem. Sykal, chudák, bolestí. Litovala ho. Odjakživa byl pracovitý. Uměl dřít od rána do večera. Takovou bolest si za celodenní dřinu nezasloužil.

Co na tom, že se říkalo, že jeho bratr je větší krasavec.

Kdyby je pozoroval někdo, kdo je neznal, neřekl by, že jsou bratři. Imro Halaj byl menší, ale podsaditý. Plavé vlasy měl nakrátko ostříhané. Nedalo se mluvit o hřívě, protože i když byl ještě mladý, měl je řídkší a nad čelem jich řádně ubylo.

Zastavil a oddechl si. Utřel si pot z tváře a rozhlédl se. Odhadoval, jestli se jim seno podaří svézt nadvakrát nebo natříkrát. Hned však čelil posměchu mladšího bratra.

„Co Imro, ještě můžeš? Nějak se ti podlamují nohy.“

„Ty se o mě neboj. Můžu, ale musím pomaleji, Zuna nestačí odebírat.“

„Hej, ty! Na mě se vymlouváš?“ zasmála se Zuna a hodila mu na hlavu plnou náruč sena. Všechny tím překvapila, i samu sebe. Neměla ve zvyku takto žertovat. Jenže když byli ve čtyřech, nechtěla působit upjatě, a tak se vždycky přinutila. Teď toho litovala.

Imro setřásl seno, ale i tak už byl špinavý, protože prach se mu lepil na zpocenou pokožku.

„Zuno, jak k tobě vyskočím, tak ti ukážu!“

„Co jí ukážeš?“ popichoval dál Matěj.

„Co? To, co jsi ty už Julce ukázal! A je to na ní taky vidět.“

Všichni se rozesmáli a Julka se s heknutím chytila za velké břicho, protože se jí tím smíchem pohnulo dítě v lůně. Zuna se smála s nimi, ale neměla ráda žerty na toto téma. Vždycky ji trochu píchlo u srdce.

Bylo jí to líto. Nikdy necítila, jak se jí hýbe dítě v těle. Ani jednou nebyla těhotná, a to už jsou svoji přes pět let. Bůhví, kde je chyba. Snažila se netrápit se tím, ale moc se jí to nedařilo. Zdálo se, že Imro se tím nezabývá. Bylo mu s ní dobře i tak a věřil, že dítě jednou přijde, ať se budou trápit nebo ne.

Když se brali, všichni jim předpovídali hromadu krásných dětí. Jak jinak by to mělo být? On chlap s mohutným tělem a plný života. Ona krev a mlíko. Kdo by si pomyslel...

Všimla si ho hned první den, kdy se objevil v jejich vsi. Měl to, co jí chybělo. Živelnost a bezprostřednost. Když se smál s kamarády, až jí srdce poskočilo. Jak ráda by se smála s ním. Nebyl nejkrásnější z těch, které kdy viděla, ale zcela určitě patřil mezi nejzábavnější chlapce, jaké poznala. Také ostatní chlapci a děvčata vyhledávali jeho společnost, protože kde byl Imro, tam byla zábava. Viseli mu na rtech a rádi reagovali na jeho nápady. On však měl od prvního setkání oči jen pro ni. Nevěděla, co ho na ní tak přitahuje. Říkali, že je krásná, ale sama si připadala nezajímavá a nudná. Pěkně zpíval, ale ze všeho nejraději měla, když ji na zábavě bez rozpaků chytil za ruku, vtáhl do kola a vy-

tácel. Nikdo neuměl tancovat tak, jako Imro. Točili se, hopsali a ona měla vždycky pocit, že to nezvládne, upadne a udělá si ostudu v celé vsi. Výskala, křičela, aby už přestal, ale on se jen smál. Pískl, pevně ji sevřel a točili se dál.

Vždyť i Zunu pro její krásu obletovali mládenci. Nic jí nechybělo k dokonalosti. Kdo by si byl pomyslel, že právě ona zůstane jalová. Do očí jí to nikdo neřekl, ale věděla, že lidé si to myslí. Plná prsa a široké boky byly určeny k rození. Byla tmavá, Imrův protiklad. On světlý, ona černá. On výmluvný a vždy veselý, ona nemluvná a zakřiknutá.

Říkali jí Zuzana, tedy Zuza. Ale Imro jí říkal Zuna. A dnes jí tak už říkali všichni. A jí se to taky líbilo.

Odebírala seno a ukládala ho na vůz tak, aby se ho tam směstnalo co nejvíc. Suchá, voňavá stébla ji příjemně bodala do bosých nohou. Schylovalo se k obědu. Horký vzduch jim vysušoval ústa a vyháněl pot z těla. Kdyby aspoň vánek vál. Právě dnešní den byl jedním z těch, kdy se ani lístek na stromě nepohne. Pracovali od rána a už cítili únavu, protože v tom horku se pomalu ani nedalo dýchat.

„Julko, nechej toho a běž do chládku,“ obrátila se ke švagrové. „Já to za nimi dohrabu. I tak už je naloženo dost a budou se muset vrátit do vsi.“

Julce to nebylo třeba říkat dvakrát. Sama už cítila, že by to dnes neměla s prací přehánět. A vlastně s ničím. Byla Zuně vděčná, že na ni myslí. Bylo to hodné děvče, i když ji tak někteří lidé nevnímali. Usmála se na ni, utřela si do zástěry zpocenou tvář a položila hrábě na zem.

„Běž k vodě a odpočiň si,“ přidal se Matěj. „My s Imrem zavezeme seno domů, a když se vrátíme, přivezeme vám oběd.“

„Jen nezapomeň na lžíce, jako minule. Abychom se zase nemuseli do hrnce jen dívat,“ zasmála se Julka a vydala se po louce dolů.

Sedla si na nízký břeh a spustila oteklé nohy do chladné vody. Řeka si tu vytvořila rameno, které se odklánělo od hlavního toku.

Až se otrásla, jak byla voda studená. Máchala nohama, aby to tak necítila. Netrvalo dlouho a zvykla si. Lehla si na záda a vnímala sebe i všechno dokola. Modré nebe a pomalu plynoucí beránky, které se vydaly na bezcílnou pouť. Nehybné listy stromů, které se obvykle chvěly v jemném vánku, vytvářely kolem ní příjemný chladivý stín.

Zavřela oči a ponořila se do okolní harmonie. Obklopilo ji žbluňkavé tmavé ticho. Vnímala ho jako dosud nikdy. Možná proto, že se v tomto období často soustředila na dítě ve svém lůně. Zachytila i jeho nejjemnější pohyb. Když nehybně odpočívalo, všemi smysly procítovala život kolem a čekala, kdy se zase ozve.

Tráva ji šimrala na holých rukou a krku. V těch vzácných chvílích se naučila nemyslet, jen žít přítomným okamžikem. Tolik krásy bylo kolem dokola. Myšlenky jí přinesly jen starosti a problémy. Uvědomila si, že šťastná je jen tehdy, když se na chvíli odpojí od všeho a naplno vnímá přítomnou chvíli. Stejně jako teď v tomto stinném ráji se živým dítětem v lůně.

Stará Halajová si už dělala starosti, proč chlapi tak dlouho nejedou na oběd. Na mysl jí přišly všechny katastrofy, které se jen v tomto kraji mohou stát. Nejvíce se bála, že dnešní vedro a práce na poli uškodily Julce. Teď ji tam všichni určitě opatrují, proto nejedou. Každou chvíli vyhlížela před dům, jestli neuvidí vůz nebo někoho, kdo lomí rukama, běží vesnicí, aby jí zvěstoval špatnou zprávu.

Dávno navařené jídlo čekalo na sporáku. I talíře a lžice jim přichystala, protože věděla, že budou spěchat. Vždycky měli nakvap.